

UDBJERG SOGNS KIRKEBLAD

PÅSKEGUDSTJENESTE MED ÆGGESØGNING

Søndag den 9. april kl. 14.00

Søndag den 9. april holder vi fælles Dansk-Tysk familiepåsegudstjeneste i Ubjerg kirke. Traditionen med at fejre fælles Dansk-Tysk påsegudstjeneste med efterfølgende socialt samvær fortsætter. Efter gudstjenesten er alle velkomne til at deltage i æggesøgning i Jacob Tygsens have. Derefter samles vi igen i kirken for at få varmen og nyde kaffen med kager og et hyggeligt samvær. (kaffebord og æggesøgning er gratis)

*Alle er hjertelig velkomne.
Vi ser frem til en glædelig påske!*

*Har du tid,
lyst, mulighed for at
bidrage med kage, boller
eller andet, vil det glæde
os. Kontakt da venligst
Jacob Lorenzen tlf.
7472 4248.*

Kvindernes Internationale Bededag

Fredag den 3. marts kl. 19.00
*er der fælles dansk-tysk-økumenisk
gudstjeneste i Tønder Kristkirke.*

Her fejres kvindernes internationale bededag, der i 2023 er udarbejdet af bededagskomiteen fra Taiwan med temaet:

”Jeg har hørt om jeres tro”

Bagefter er der hyggeligt samvær i Brorsonhus med smagsprøver på mad fra Taiwan.

**ALLE ER
VELKOMNE
- OGSÅ
MÆND!**

Ung mand blev lærer på Bremsbøl

På Bremsbøl umiddelbart nord for landegrænsen lå alle gårde tidligere på værfter, det var nødvendigt, da vandet i åerne i vinterhalvåret steg så meget at de fleste marker og veje blev oversvømmet. På Bremsbøl havde man derfor dengang som regel en huslærer i vinterhalvåret, idet børnene på grund af oversvømmelser ikke kunne komme til skolen i Udbjerg.

Som følge af politiske uroligheder i 1848 var der kommet en forordning, der betød at skolebørnene ikke længere måtte undervises på tysk. Familien Wolff på Bremsbøl ønskede dog, at børnene fortsat skulle lære tysk. Elsbe Wolff tog derfor 1851 til Stadum ved Leck for der at finde en huslærer, der trods forbuddet turde undervise på tysk. Lærer Nahnsen anbefalede sin tidligere elev Hans Carstensen, der samme år var blevet konfirmeret og gået ud af skolen.

Hans Carstensen var født 10.10.1834 i Klockries ved Niebüll som søn af landmand Christian Carstensen og Hanna født Hansen. Han havde fem søskende, en bror var den senere (1864-1907) lærer i Udbjerg, Godber Carstensen. Hans Carstensen blev konfirmeret som 16årig i 1851 og ønskede sig at blive lærer. Han accepterede tilbuddet og få dage efter at han var fyldt 17 år begav han sig til fods til Bremsbøl i oktober 1851.

Hos familien Wolff på Bremsbøl fik han en god velkomst og blev behandlet som en søn af huset. Selvom Hans Carstensen på det tidspunkt ikke havde anden erfaring end at han som dygtig elev hos lærer Nahnsen "til tider" havde "undervist" de små årgange, var han indstillet på straks at gå i gang ved ankomsten til Bremsbøl. Elsbe Wolff mente dog, at han de første par dage lige skulle leve sig lidt ind i forholdene på Bremsbøl. Han skulle undervise de to piger Ingeburg og Jette (Lauretha). Elsbe Wolff, der som lærerdatter også havde en smule erfaring med undervisning, deltog ofte i undervisningen.

Mommina Carstensen 1831-1917. Hans Carstensen 1834-1919

Han fejrede julen 1851 hjemme hos forældrene i Klockries. Det var første gang han var hjemme efter at han havde begyndt på Bremsbøl. Han gik til fods fra Bremsbøl til Klockries og tilbage efter nytår. Som aftalt blev han til påske på Bremsbøl.

I sommerhalvåret skulle børnene gå i skole i Udbjerg. I den tid han var på Bremsbøl, havde han ikke mødt familiens ældste datter Mommina, der siden oktober 1851 havde arbejdet i Tønder og kun havde været hjemme mens han havde juleferie. Børnene havde fortalt ham om deres storesøster.

I Sæd havde han hørt at hun var handicappet, men det blev der aldrig snakket noget om i familien. Det var med vemod at han i påsken 1852 tog afsked fra Bremsbøl, det var ikke sandsynligt, at han nogensinde ville komme tilbage til Bremsbøl igen. Da han kom hjem til Klockries, havde hans gamle lærer Nahnsen allerede skaffet ham et nyt arbejde som hjælpelærer i Langenhorn.

I Langenhorn opdagede han rigtigt hvordan det var at undervise i en rigtig skoleklasse. Han nød arbejdet i Langenhorn. Men stor var hans glæde, da han en dag august 1852 modtog et brev fra Elsbe Wolff

Fra v. tjenestepige, datter Hanna, Mommina og Hans med hunden, tjenestekarl 1913

fra Bremsbøl med en forespørgsel om han igen i den kommende vinter kunne komme til Bremsbøl som huslærer for hendes to piger.

Selvom beboerne i Langenhorn kun nødig ville slippe deres unge lærer Hans Carstensen, der allerede i den korte tid havde vundet hjerterne hos børn og voksne, tog han en af de første dage i oktober afsked og spadserede efter et kort ophold hos forældrene i Klockries til Bremsbøl.

På Bremsbøl følte han sig hurtigt hjemme igen. 1852 mødte han også for første gang familiens ældste datter, børnenes storesøster Mommina, om hvem familien altid talte med megen kærlighed, men aldrig omtalte hendes ulykkelige skæbne. Selvom Hans var lidt forberedt på at møde pigen med hendes handicap, blev han dog lidt forskrækket da han så hende første gang. Hun var kun godt 3 år ældre end han, men lignede nærmest en tolvårig pige. Han fangede sig dog hurtigt og blev så betaget af hendes væsen og hendes grå øjne, at han helt overså hendes handicap.

Til daglig blev der snakket sønderjysk på Bremsbøl. Hans der kom fra en frisisk talende landsby,

var glad for at få lært dansk lidt bedre. I vinteren 1852/53 besluttede han sig for at søge optagelse på seminariet i Tønder. Under krigen 1848-51 var seminariet dog blevet lukket og indtil videre vidste ingen hvornår det kunne forventes at blive genåbnet.

Vinteren 1852/53 forløb hurtigt for ham på Bremsbøl. Fra påske 1853 havde han påtaget sig et arbejde som privatlærer i Gotteskoog.

Det slog ham hårdt, da han i juli 1854 erfarede at gårdejeren på Bremsbøl, Lorenz Wolff, var død. Des mere blev han dog lykkelig, da han i midten af oktober fik brev fra Bremsbøl med en forespørgsel om han igen kunne tænke sig at komme til Bremsbøl i sommeren 1855, idet den mindste søn Detlef nu skulle undervises ligesom tre børn fra naboværftet i givet fald skulle deltage i undervisningen. Det tog ham ikke et minut at træffe beslutningen om at sige ja, selvom han med lidt vemod tog afsked fra børnene i Gotteskoog.

Det var første gang at han skulle opleve et forår på Bremsbøl. Da han ankom, stod vandet endnu højt, så han måtte hentes i båd ved sommerdiget.

Da han igen mødte Mommina for det igennem ham: Hvorfor siger man mon altid, at denne dejlige pige aldrig vil kunne blive gift? Hans blev på Bremsbøl indtil efteråret 1856. Under opholdet på Bremsbøl var han blevet rigtig varm på Mommina. Da hun så på hendes 25års fødselsdag den 16.3.1856 faldt ham om halsen, var sagen afgjort. Hendes mor fik det at vide, men derudover forblev det en hemmelighed. På gården gik livet videre også efter at faderen var død 1854. Alle hjalp hinanden, således var Hans også med i hø høsten. Han ventede med længsel på at seminariet skulle blive genåbnet, men da det trak ud, måtte han finde sig et arbejde. I november 1856 tiltrådte han en stilling som lærer i Havsted ved Ravsted. Det blev lovet ham at han måtte bo på Bremsbøl når seminariet blev genåbnet.

Den 8.1.1858 blev seminariet endelig genåbnet og Hans Carstensen var med fra starten. Han boede på Bremsbøl og gik hver dag til Tønder. Studietiden varede 3 år. Nogle få af de dygtigste elever fik dog lov til gå op til prøve 1860, deriblandt Hans Carstensen. Han bestod prøven med karakteren ”meget duelig”. Glæden var stor, forlovelsen med Mommina blev offentliggjort, og den følgende søndag proklameret i kirken. I forlovelsesgave gav han Mommina et spindehjul med elfenben. Seminarietdirektøren havde skaffet ham en plads som lærer i Bjergskov ved Kliplev. Det var en stilling der blev aflønnet med 70 daler pr. år og jord til 2 køer samt fri bolig og brændsel. Han var glad for at få en stilling, men dog lidt forskrækket over at han skulle så langt væk.

Den 16.5.1860 tiltrådte Hans Carstensen stillingen i Bjergskov, Mommina blev på Bremsbøl, hun fik travlt med at få udstyret i orden.

Den 26.10.1860 blev han som 26 årig gift med Mommina Wolff. De blev viet af pastor Göttge i

Udbjerg. Til bryllupsfesten på Bremsbøl var der over 50 gæster. Det nygifte par faldt godt til Bjergskov og blev hurtig populær i befolkningen. I november 1862 fik Hans Carstensen brev om at man i Klixbüll manglede en lærer. Da begge længtes efter marsklands-kabet og også fandt afstanden til deres familier lidt stor, besluttede de at Hans skulle søge stillingen. Den 6. december 1862 var han til ansættelsessamtale i Klixbüll. Den 18.12.1862 tog han afsked med Bjergskov. Den 20. december tiltrådte han stillingen som degn i Klixbüll og dagen efter begyndte han som lærer. Dengang var der en del stridigheder i Klixbüll. Det var for det meste sproglige problemer og ikke mindst på grund af en præst, der tidligere samme år var kommet til fra Sjælland og som kun talte rigsdansk. Men det unge lærerpar forstod at slå bro til alle sider. Da han havde haft stillingen i en del år flyttede parret 1870 til Wittbeck ved Husum, hvor han fik en lærerstilling. Som 65årig lod han sig 1899 pensionere. Sammen med Mommina og 2 af deres 3 børn flyttede de til Bremsbøl, idet de købte hendes fødehjem af hendes bror. De to børn, der dengang var midt i 30erne og ugifte drev gården, medens de ”gamle” hjalp til. I året 1910 fejrede Hans og Mommina Carstensen guldbryllup på Bremsbøl, hvor de også havde holdt deres bryllup.

Efter mere end 40 års fravær nød Mommina at være tilbage på hendes dejlige Bremsbøl igen. Hun elskede at malke, endnu i den høje alder, holdt hun fast på at malke 3 køer før morgenmaden. Ja selv på hendes guldbryllupsdag ville hun først som sædvanlig malke hendes yndlingskøer.

Hans og Mommina fik endnu næsten 20 gode år på Bremsbøl og de døde i en alder af henholdsvis 84 og 86 år på Bremsbøl og fik deres sidste hvilested på Udbjerg kirkegård, hvor deres mindsten fortsat står.

Jacob Tygsen

Dänisch-deutscher Ostergottesdienst

Ostersonntag, den 09. April 2023 14.00 Uhr Uberg

Besonders herzlich einladen möchte ich Euch zum Ostergottesdienst mit Ostereiersuche. Am Ostersonntag feiern wir um 14.00 Uhr in unserer Kirche zu Uberg den Gottesdienst. Jesus hat die Grenze vom Tod zum Leben überwunden. Das gilt es zu feiern. Denn Grenzübergänge sind immer etwas Besonderes. Wer hier wohnt oder hier zugezogen ist, weiß das aus eigenem Erleben.

Mit dem Überschreiten einer Grenze verändert sich vieles. Wenig bleibt, wie es vorher war. Das Miteinander im Dorf verändert sich. Habe ich deutsche Nachbarn, dänische Nachbarn? Kulturen stoßen aneinander, bereichern sich. Ich selbst lerne neues, verändere mich. Und gelingt es uns gemeinsam, Neues zu entwickeln, miteinander zu leben?

Das Leben hier ist geprägt von der Grenze. Ostern hat Jesus mit seiner Auferstehung die Grenze vom Tod zum Leben überschritten. Und auch für uns hat sich damit alles verändert. Die Erfahrung, dass das Leben stärker ist als jeder Tod, ist in die Welt gekommen. Die Hoffnung, dass es irgendwie unvorstellbar weitergeht nach dem Tod. Viele Symbole sind entstanden, die alle von neuem Leben berichten: Ostereier, Küken, Osterglocken, der Lamnbraten...

Wir feiern Ostern, den Grenzübertritt vom Tod zum Leben. Seid herzlich willkommen. Deutsch-dänisch feiern wir zunächst in der Kirche, um dann gemeinsam Ostereier zu suchen. Willkommen in unserer Uberger Kirche!

Dorothea Lindow

Weltgebetstag

Kvindernes internationale bededag:

3. März 2023 19.00 Uhr

Jede und jeder trägt ein Bild in sich, wie „Kirche“ ist. Kirche – mal ganz anders als „man“ es sich vorstellt, kann erlebt werden beim Weltgebetstag. Euch ein herzliches Willkommen zum Weltgebetstag am 03. März 2023 um 19.00 Uhr in der Christkirche in Tondern. Den Weltgebetstag (www.weltgebetstag.de) gibt es seit etwa 130 Jahren. Jeweils Frauen aus einem Land unserer Welt bereiten den Gottesdienst vor. Ihr Ablauf wird weltweit verschickt, adoptiert, übersetzt und schließlich gefeiert.

Über Konfessions- und Ländergrenzen hinweg engagieren sich christliche Frauen in der Bewegung des Weltgebetstags. Gemeinsam beten und handeln sie dafür, dass Frauen und Mädchen überall auf der Welt in Frieden, Gerechtigkeit und Würde leben können. Der Weltgebetstag gilt als größte Basisbewegung christlicher Frauen.

Dieses Jahr wurde er vorbereitet von Frauen aus Taiwan. Taiwan ist ein Land großer Religionsfreiheit. 26 verschiedene Religionen tolerieren sich gegenseitig. 1,5 % der Menschen auf Taiwan sind protestantischen Glaubens. Politisch ist es schwierig in Taiwan. Das Land ist ein demokratischer Staat, aber nur von 14 Ländern weltweit anerkannt. Konflikte mit China

bestimmen den Alltag. Die Frauen dort, die den Gottesdienstentwurf vorbereitet haben, stellten ihn unter die Überschrift: Glaube bewegt.

Am 3. März wandert dieser Gottesdienstentwurf der taiwanesischen Frauen um die Welt. In weit über 100 Ländern wird gefeiert. Für uns in Uberg und Seth feiern wir mit in Tondern in der Christkirche. Um 19.00 Uhr treffen wir uns zum Singen, um die Lieder kennen zu lernen, um 19.30 Uhr beginnt der Gottesdienst in ganz anderer Form als sonst. Circa 15 Frauen hier aus dem Grenzland haben ihn vorbereitet: Deutsche und Däninnen, evangelisch, katholisch oder freikirchlich. Gemeinsam feiern wir zunächst in der Kirche, anschließend im Brorsonhus am Kirchplatz 2. Herzlich Willkommen!

Dorothea Lindow

Sprogkursus

Den 14. september sidste år startede danskundervisningen for vores tyske medborgere og indtil midten af december har de terpet danske gloser hver onsdag. Udover at deltage i sprogundervisningen har kursisterne været til sønderjysk kaffebord, til foredrag om sproglige misforståelser mellem dansk og tysk og afsluttet undervisningen med en dansk julefrokost. Uschi Jäger har stået for undervisningen og der er planlagt en fortsættelse af danskurset i en eller anden form i 2023.

Adventsbalhygge

For andet år i træk havde menighedsrådet i samarbejde med lokalrådet inviteret til bålhygge på Byens Torv. Der blev serveret æbleskiver, grillpølser og gløgg, som blev fulgt op af musik og sang. Arrangementet var godt besøgt og bliver forhåbentlig en tradition, som kan samle børn og voksne til fælles hygge på den mørke tid på året

Nytårskur

I '20 og '21 blev nytårskuren aflyst på grund af ... tja, Corona. Den virus er heldigvis på vej ud af vores hverdag, derfor kunne nytårskuren '22 gennemføres. På den første dag i det nye år, hvor solen skinnede fra en blå himmel, mødtes en stor flok på Byens Torv. I samlet flok gik vi en tur i det smukke vejr og sluttede kuren af med et glas bobler og kransekage og ønskede hinanden alt godt i det nye år.

Koncert

Inden Corona satte en stopper for sammenkomster, havde lokalrådet gennem flere år i samarbejde med Jejsing og Lydersholm, tilbudt kulturelle arrangementer til alle interesserede. Der har både været foredrag, filmforevisning og koncerter.

Sæd-Ubjerg lokalråd besluttede i løbet af efteråret '22, at genoptage de kulturelle tilbud. Det første arrangement fandt sted den 12. januar, hvor Steffen Schulz sammen med sin guitar underholdt på dansk og sønderjysk. Omkring 40 mennesker, både fra vores landsby og fra omegnen, fik glæde af Steffens lune humør og smukke sange.

Fremtidige arrangementer

Det næste kulturelle tilbud er den 2. marts klokken 19.30, hvor Kasper Nissen vil fortælle om sin bedstefars oplevelser under 1. Verdenskrig. Kasper kommer oprindeligt fra Bylderup Bov, men bor nu i København, hvor han er gymnasielærer i historie. Udover interessen for historie, har Kasper også spillet med i gruppen The Rumour Said Fire.

Generalforsamling

Sæt et kryds i kalenderen ved søndag den 24. marts klokken 16, hvor der er generalforsamling i lokalrådet. Generalforsamlingen afsluttes med fællesspisning.

Inden den 24.3. kommer bestyrelsens medlemmer rundt med medlemskort, så du har mulighed for at forny dit medlemskab af lokalrådet og dermed være med til at forme din landsbys fremtid. Hvis ikke du er hjemme, lægges medlemskort med opkrævning af kontingent i din postkasse.

TUSIND TAK . . .

Der skal lyde en stor tak til de mange borgere, som i årets løb hjælper til med forskellige opgaver, der gør Sæd-Ubjerg til et dejligt sted at bo.

- Tak til:** Juletræsgruppen - blomsterkasse gruppen - græsslåningsholdet
- alle jer der deltog i arbejdsdage
- Ingrid for at passe/rengøre stærehotellerne
- Lars P. for at lave brændehytten ved stærehotellerne
- Lars T. for at administrere booking af stærehotellerne og hjemmesiden
- Bent for at lave skilte til vores forskellige arrangementer

UDBJERG SOGNS KIRKEBLAD

VARMESTUEN

Østergade 37, 6270 Tønder

Varmestuen tilbyder

Hyggeligt samvær, nogen at snakke med, stilhed & hygge med andre, en kop kaffe og en bid mad (gratis). Blot må der ikke nydes alkohol, og ikke bruges eller omsættes rusgifte, mens du er i varместuen.

Åbningstider

Tirsdag, torsdag og søndag kl. 18.00 – 21.00

MØDEPLAN FOR MENIGHEDSRÅDET

Onsdag den 28.3.23 kl 19.00

afholdes off. møde med gennemgang af regnskab for 2022 i graverbygningen, Søndersøvej 5

DANSKE GUDSTJENESTER

Marts 2023

Den 05. kl. 10.00
Kirsten E. Christensen

April 2023

Den 09. kl. 14.00
Kirsten E. Christensen
Fælles dansk-tysk
påskegudstjeneste

Maj 2023

Den 14. kl. 10.00
Kirsten E. Christensen

Den 29. kl. 14.00

2. pinsedag friluftsgudstjeneste
Fælles dansk-tysk i
Tønder for alle sogne

Juli 2023

Den 02. kl. 10.00
Kirsten E. Christensen

TYSKE GUDSTJENESTER

Märtz 2023

Den 12. kl. 10.00
Dorothea Lindow

April 2023

Den 9. kl. 14.00
Dorothea Lindow
gemeinsamer deutsch-dänischer Ostergottesdienst

Mai 2023

Den 07. Kl. 10.00
Dorothea Lindow
Konfirmationsgottesdienst

Den 29. kl. 14.00

Pfingstmontag Freiluftsgottesdienst in Tondern
Deutsch-dänisch für alle
Gemeinden

Juli 2023

Den 09. kl. 10.00
Dorothea Lindow

KIRKEBIL

Til såvel danske som tyske gudstjenester i Ubjerg eller andre kirkelige arrangementer for menigheden kan man gratis bestille kirkebil. Søndage hvor der ikke er dansk eller tysk gudstjeneste i Ubjerg, kan man også gratis bestille kirkebil til gudstjenester i Tønder og Møgelønder. **Kirkebil bestilles hos Tønder Taxa tlf. 7472 2900. Bilen bestilles senest dagen før kl. 16.00.**

ADRESSER OG TELEFONER

Internet: www.sogn.dk/ubjerg

Sognepræst

Kirsten Elisabeth Christensen
Kirkepladsen 3, 6270 Tønder
Tlf. 2035 7953

Tysk præst

Dorothea Lindow
Kirkepladsen 5, 6270 Tønder
Tlf. 2035 7964

Organist

Erika Bultmann
Waldweg 4,
Humptrup
Tlf. 0049 4663 187603

Kirkegårdsleder

Jørn Skov
Ribelandevej 47, 6270 Tønder
Tlf. 2126 0880
8.00 – 14.00

Tysk kirkesanger

Heidi Lutter
Broder-Nissen-Weg 14,
Neukirchen
Tlf. 0049 4664 432

Dansk kirkesanger

Renate Osterholz
Klostergade 14
6240 Løgumkloster
Tlf. 2176 5703

Kirkevæрге og kasserer

Jacob Tygsen
Søndersøvej 1, Ubjerg
Tlf. 7472 1484

Menighedsrådets formand

Jacob Lorenzen
Sønderbækvej 17, Sæd
Tlf. 7472 4248

REDAKTION

Jacob Tygsen

Stof til næste nummer af kirkebladet
skal være os i hænde senest den 20. maj 2023